

miske Byrder, redde en Del af dem, der virkelig duer, fra at knække sammen økonomisk og derved bidrage til, at kun de, der virkelig er uegnede til at være mindre Jordbrugere, kommer til at forlade denne Livsstilling og gaa over i andre Erhvervsvirksomheder.

Endnu har jeg nogle Bemærkninger at gøre til det socialdemokratiske Forslag om Erhvervelse af Jord til Oprettelse af mindre Landbrug. Socialdemokratiet foreslaar her og fremhæver gennem sin Ordfører, det ærede Medlem Hr. Olufson, Nødvendigheden af, at man gaar til en Ekspropriation af Jord til Udstykning. Denne Opfattelse har mødt Modstand og er blevet bestridt af Venstres Ordfører, det ærede Medlem Hr. Stengaard-Kirkegaard, der i sin Argumentation vilde bevise, at der slet ikke var Brug for Ekspropriation, fordi der var Jord nok paa Markedet. Det ærede Medlem nævnte i saa Henseende en Række Tal, som viste de Priser, hvortil Jord er købt, og anførte, at der var megen Jord udbudt paa Markedet til dette Formaals Fremme.

Jeg er ganske uenig med det ærede Medlem Hr. Stengaard-Kirkegaard i denne Opfattelse. Jeg tror, det ærede Medlem Hr. Olufson har ganske Ret. Vi staar overfor det Spørgsmaal, forekommer det mig, betydelig klarere, end vi har gjort før, af flere forskellige Grunde. Vi har for første Gang faaet Oplysning om, hvorledes f. Eks. Jordkøbene er foregaaet efter Loven af 22. Juni 1917 for Aaret 1922. Vi har gjort et Forsøg derigennem, at Staten ydede en Bevilling til Opkøb af Jord i det frie Marked, som saa skulde udstykkes efter de samme Regler som Jorden fra Lensgaarde og Præstegaarde. Dette Forsøg har nu staaet paa i to Aar, og Oplysningerne om Resultatet blev altsaa fremdraget af det ærede Medlem Hr. Stengaard-Kirkegaard. D. v. s., det ærede Medlem gav ikke helt fyldestgørende Oplysninger i saa Henseende. Han standsede lovlige tidligt. Hvis han havde anført de Priser, som vi har maattet betale for det sidste Aar, vilde han se, at den Stigning i Jordprisen, som har fundet Udtryk i disse Indkøb, ikke er helt ubetydelig; og jeg drister mig til at paastaa, at disse Indkøb dog er sket paa en absolut gunstigere Maade end Jordkøb i al Almindelighed Mand og Mand imellem. Dette beviser, synes

det mig, at denne Form for Indkøb af Jord vil blive meget bekostelig for Staten, og det vil kræve ikke ubetydelige Ofre fra Statskassens Side at skabe det rigtige og gode, sunde økonomiske Grundlag for Udstykningen. Der er for Aaret 1922 købt 658 ha til en Pris af 1 320 Kr. pr. ha og 13 439 Kr. pr. Td. Hartkorn. Der er ingen Tvivl om, at det Tab, som disse Indkøb medfører, naar Jorden skal afsættes igen til Jordværdien, i enkelte Tilfælde vil komme til at dreje sig om 3 000—4 000 Kr. pr. Parcel, til Trods for at vi mener, at Jorden er købt til en rimelig Pris.

Sammenholder man de Erfaringer, man paa denne Maade har indhentet, med de Oplysninger, der, som jeg nævnte før, foreligger om Jordkøbene, tror jeg, man kommer til det Resultat, at hvis man vil fremme en Udstykning her i Danmark, der socialt betyder noget, og fremme den paa et Grundlag, som er holdbart i de kommende Tider, da maa man mere nu end nogen Sinde fæstne sig ved de Priser, som Jorden kan erhverves til, og jeg hører til dem, der tror, at man maa klare sig det Spørgsmaal fuldt og helt, om man ikke paa dette Omraade maa gribe til Statsforanstaltninger, Love, der sikrer en sund og rigtig Udstykning.

Det er muligt, man atter vil komme frem med den Betænelighed, at en Ekspropriationslov, der hjemler Staten Retten til indenfor visse bestemte Rammer og nærmere angivne Omraader at erhverve Jord til dette Formaal, i alt for høj Grad vil gøre Landbrugernes Kaar usikre og i alt for høj Grad vil gribe ind i Ejendomsretten og derved rokke ved Fundamentet i hele vor Statssamfund. Jeg tror imidlertid, at de Betæneligheder maa vejes imod, hvad man i saa Henseende er i Stand til at vinde for hele Samfundet ved en Udstykning, forceret, forstærket i Forhold til, hvad det nu er muligt at foretage. Og jeg er mellem dem, der tror, at Landbruget maa være indstillet paa, at hvis vi skal kunne bevare den danske Landbrugsbefolkning talmæssig i Forhold til de øvrige Klasser, saa maa vi ind i en Udstykningsperiode, hvor man handler paa Grundlag af det, jeg her har nævnt. Landboerne maa gøre sig klart, at det kan ikke blive ved at gaa, som det er gaaet i de sidste halvhundrede Aar. Man